

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐ - ๑๑/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๒

วันที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ (๒) และมาตรา ๑๑ (๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๖๓ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็ว หรือป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

.....

(๒) ห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย”

ส่วนมาตรา ๑๑ บัญญัติว่า

“ในกรณีที่สถานการณ์ฉุกเฉินมีการก่อการร้าย การใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำที่มีความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหายุติได้ อย่างมีประสิทธิภาพและทัน่วงที ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจ ประกาศให้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความร้ายแรง และให้นำความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว นอกจากอำนาจตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวบุคคลที่สงสัยว่าจะเป็นผู้ร่วมกระทำการให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือเป็นผู้ใช้ ผู้โฆษณา ผู้สนับสนุนการกระทำเช่นนั้น หรือปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งนี้ เท่าที่มีเหตุจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลนั้นกระทำการหรือร่วมมือกระทำการใด ๆ อันจะทำให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงหรือเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการระงับเหตุการณ์ร้ายแรง...”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐต้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน การดำเนินการใด ๆ ของรัฐ เช่น การทรมาน การทารุณกรรม การลงโทษ การจับ การคุมขัง การค้นตัวบุคคล รัฐไม่สามารถจะกระทำได้ เว้นแต่มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติสำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญา กล่าวคือ จะต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้นบัญญัติให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้จนกว่าจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติรับรองเสรีภาพของประชาชนในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพในเรื่องนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

จากบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ให้ออกกฎหมายมากำหนดเหตุต่าง ๆ เป็นบทบังคับแก่บุคคลใด ๆ อันอาจกระทบกระเทือนแก่สิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น ๆ ได้ เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ ที่บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ให้ออกกฎหมายมาจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน รัฐย่อมสามารถออกข้อบังคับใด ๆ ที่กฎหมายให้อำนาจไว้

เพื่อใช้เป็นมาตรการที่จะป้องกันหรือแก้ไขเหตุร้ายแรงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและอาจมีผลกระทบถึงความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองตลอดจนความมั่นคงของชาติ กรณีจึงเป็นไปตามข้อยกเว้นของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๖๓ และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ (๒) และมาตรา ๑๑ (๑) ย่อมไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๖๓ ส่วนที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ นั้นเห็นว่า บทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดดังกล่าวเป็นวิธีปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่าได้กระทำการอันฝ่าฝืนต่อพระราชกำหนดดังกล่าว หรือมีเหตุจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลผู้ต้องสงสัยนั้นกระทำการใด ๆ อันจะทำให้เกิดสถานการณ์ร้ายแรง พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมหรือควบคุมตัวบุคคลผู้ต้องสงสัยดังกล่าวได้ บทบัญญัติเช่นนี้เป็นเพียงวิธีปฏิบัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ทำนองเดียวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานหรือพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน มิได้มีความข้อใดให้ถือปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยเสมือนผู้ที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดแต่อย่างใด มิได้ใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาให้ย้อนหลังไปเป็นโทษแก่บุคคลใด ทั้งมิได้มีข้อสันนิษฐานว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ อีกด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงมีความเห็นว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ (๒) และมาตรา ๑๑ (๑) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๖๓

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ